

Weggepoetst

Vorige week verkocht zakenman Karel van Stuijvenberg een groot deel van zijn Cobra-collectie, waaronder de 250 stukken die het Cobra Museum in Amstelveen in bruikleen had. Een verdachte deal, vinden ze in het Amsterdamse Spiegelkwartier. 'Wat moet een particulier met zo'n allegaartje?'

We komen voor Cobra," zegt een oude man bij de kassa van het Cobra Museum in Amstelveen. "Schat, dit is het Cobra Museum, alles hier is van Cobra," zegt zijn vrouw. De kassadame houdt haar hand op de kaartjes. "U heeft het niet gehoord?" vraagt ze zacht. "De collectie-Van Stuijvenberg is weg. Er is niet zoveel meer." Het echtpaar is met stomheid geslagen. "En Corneille dan?" vraagt de vrouw. Ze wijst op een zeefdruk in de museumwinkel. "Corneille hangt nu in het Van Gogh Museum, daar is een tentoonstelling," zegt de kassadame. "We hebben wel een tijdelijke tentoonstelling van Lucebert." Het echtpaar neemt de kaartjes en drentelt naar de wand waaraan nog wat klein werk van Karel Appel hangt.

Vorige week verkocht zakenman Karel van Stuijvenberg 440 werken uit zijn Cobra-collectie, waaronder de 250 stukken die het Cobra Museum in bruikleen had. Eind februari konden het museum en Van Stuijvenberg het al niet eens worden over de verkoop van honderd werken uit de verzameling, en de zakenman ging op zoek naar een andere koper. Die vond hij in een particuliere verzamelaar die anoniem wil blijven. De Van Stuijvenberg-collectie was de spil van de collectie van het Cobra Museum. "De schilderijen hebben ons woensdag verlaten," zegt Lieke Fijen, woordvoester van het museum. "We weten niet waarheen, maar ik kreeg de indruk dat ze naar een opslag gingen." Dat de koper anoniem wil blijven, respecteert het museum. "Karel van Stuijvenberg is hier woensdag met hem langs geweest. We kunnen zeggen dat het een particulier uit Duitsland is en dat het ons een nette man leek."

Mysterieus. 250 werken uit het Cobra

Museum zijn weggehaald, maar niemand weet precies waar ze naartoe zijn gebracht en of iemand ze ooit nog te zien krijgt. Ook het kunstwereldje staat voor een raadsel. "Een rare zaak," zegt een kunsthandelaar uit het Amsterdamse Spiegelkwartier die zijn naam liever niet genoemd ziet. "Normaal feliciteer je de koper, nu weet niemand wie het is. Sotheby's en Christie's wilden de verzameling graag veilen, die snappen niet waarom ze achter het net hebben gevestigd. Ik heb twee Duitse handelaren gebeld, die weten ook niet wie de koper is. Het gekste is: wat moet een particulier met zo'n allegaartje? Een derde van de collectie is misschien interessant, de rest is opvulling, zullen we maar zeggen. Een echte verzamelaar koopt liever een paar topstukken dan zo'n hoeveelheid B-keuze." In ieder geval is de koper niet Alain Delon, zoals De Telegraaf suggereerde. "Delon koopt geen kwantiteit, die koopt topwerken voor recordprijzen," zegt de kunsthandelaar. "Alain heeft het beste werk van Constant aan de muur."

Karel van Stuijvenberg zelf vindt niets merkwaardigs aan de verkoop. De zakenman woont in Venezuela en wilde het wat rustiger aan gaan doen. De collectie werd te groot, hij wordt een dagje ouder. "Ik kreeg gewoon een goede offerte," zegt Van Stuijvenberg. "Ik wil meer in kwaliteit dan in kwantiteit gaan aankopen. Niet dat deze collectie geen kwaliteit had, hoor, maar ik wil het gewoon thuis kunnen ophangen. Ik heb nog aan de koper gevraagd of hij een paar Appels wilde terugverkoopen, maar dat wil hij nog niet. Hij zei dat hij me wel belt, mocht hij zich bedenken."

Dat is raar, heel raar, vindt de kunsthandelaar uit het Spiegelkwartier. "Als hij dacht dat de koper zo stom was om de

topstukken aan hem terug te verkopen, dan had hij zeker geen hoge achting voor hem. Misschien is de koper een gek met te veel geld, maar ik sluit ook niet uit dat er witwaspraktijken in het spel zijn. Van Stuijvenberg heeft mij namelijk verteld dat Lasés bij de verkoop heeft bemiddeld."

Lasés is een beruchte naam in de kunsthandel. Gerard Lasés, ook bekend als Gerry, verlegde zijn handel van de prostitutie naar de kunst, en was goed bevriend met maffiabazen Thea Moeaar en Klaas Bruinsma, aan wie hij, naar verluidt, de vrouwen leverde. Lasés was in de jaren negentig eigenaar van een galerie in de Nieuwe Spiegelstraat waar de Enschedese drugs-handelaar S. op grote schaal schilderijen en beelden van Cobra inkocht om zijn winsten uit de drugshandel wit te wassen. Gerard Lasés is destijds niet vervolgd, maar vertrok naar Frankrijk, tot opluchting van de andere galeriehouders uit het Spiegelkwartier. Zij hadden het altijd al verdacht gevonden dat Lasés' galerie voor publiek meestal gesloten was maar toch het duurste werk verkocht.

"Als de verkoop van de Van Stuijvenberg-collectie via Lasés is gelopen, zit er een luchtje aan," zegt een andere galeriehouder uit het kwartier. Omdat het gesprek over Lasés gaat, wil ook hij liever anoniem blijven. "Op een dag kreeg ik een klant die door Lasés was volgedouwd met kunst. Die man wilde ook een ding bij mij kopen; later hoorde ik van de politie dat het allemaal witwasserij was. Lasés is nu uitgeweken naar Frankrijk, maar ook daar ken ik mensen die door hem gedupeerd zijn." De galeriehouder veracht Lasés. "Hij komt niet uit de kunstwereld. Die man was de pooier van Bruinsma. Misschien kent Van Stuijvenberg het verleden van Lasés niet, maar het blijft een rare deal. In de Van Stuijvenberg-collectie

JOOST VAN DEN BROEK / HH

De Van Stuijvenberg-collectie wordt weggehaald uit het Cobra Museum in Amstelveen

zaten maar weinig topstukken, een goede investering kun je het niet noemen. Wat moet een particulier ermee? Ik geloof overigens niet dat Van Stuijvenberg alles heeft verkocht." Dat denkt zijn collega uit het Spiegelkwartier ook niet. "Van Stuijvenberg heeft nog bergen litho's van Alechinsky, en ik weet zeker dat hij de schilderijen van Constant, die aan zijn vrouw toebehoren, heeft gehouden," zegt de kunsthandelaar.

Dat blijkt te kloppen. De muren in Van Stuijvenbergs huizen in Caracas en Amsterdam hangen nog vol; de Constants zijn verjaardagscadeautjes aan zijn vrouw. "Dat is maar goed ook, anders had ik ze misschien ook wel verkocht," zegt Van Stuijvenberg. "Maar ik was heel huiverig voor de verkoop, dat mag u best weten. Ik was bang dat de collectie de handel in zou gaan en uiteen zou vallen. Dat was ook het grootste struikelblok tussen mij en het museum. Het museum wilde maar een deel kopen. Ik zat heus niet te springen om dat geld, ik heb ze aangeboden in termijnen te betalen. Maar toen

kwam deze man. Hij wil Cobra bij elkaar houden. Hij gaat er zelfs een gebouw voor neerzetten. En zolang het gebouw nog niet klaar is, slaat hij de stukken op."

Maar hoe staat het dan met de bemiddelaar, de beruchte Lasés? Van Stuijvenberg wil niets meer zeggen. "Ik ga daar niet op in. Ik ga u niet vertellen wie bemiddelde of wat. De koper is een goede man, ik heb hem en zijn vrouw 24 uur van dichtbij meegemaakt. Als de tijd rijp is, treedt hij heus wel naar buiten."

In het Cobra Museum wordt de eerste verdieping nog ingenomen door de expositie van Lucebert, die deze week ten einde loopt. Er zijn weinig bezoekers. De topstukken uit de Van Stuijvenberg-collectie hebben plaatsgemaakt voor onbekend werk uit de depots: olieverf-op-papier van Brands, twee Appels, een kleine Constant. Bij de beelden van Reinhoud staan nog geen bordjes. Alleen in de catalogi op de leestafel is de oude collectie nog te bewonderen. Het echtpaar is teleurgesteld. "Zullen we naar beneden gaan? Ik heb het wel gezien," zegt de vrouw. "Het kan toch niet dat iemand beslag legt op een hele collec-

tie?" zegt haar man. "We gaan wel naar dat andere museum."

Maar het Cobra Museum is niet ten dode opgeschreven. Met de miljoenen van de Sponsorbingoloterij, die gereserveerd waren voor de aankoop van de Van Stuijvenberg-collectie, kan nieuw werk gekocht worden. Begin er nu mee, adviseren de kenners uit het Spiegelkwartier. Volgende week wordt er bij Christie's in New York een doek van Karel Appel uit 1951 geveild voor 800.000 dollar. Het is de hoogste prijs ooit voor een Appel gevraagd. "Als het museum slim is, gaat het daarop jagen, dan heeft het tenminste weer een topstuk," zegt de kunsthandelaar. "Maar ik denk dat Van Stuijvenberg ook op die Appel gaat bieden, nu hij kwaliteit wil in plaats van kwantiteit."

Onderwijl zit Gerard Lasés in de auto naar Milaan. Mobiel bereikbaar, maar als het woord Van Stuijvenberg-collectie valt, wordt hij kwaad. "Ik zit achter het stuur," schreeuwt hij in de hoorn. "Ik sta bij de Zwitserse grens, ik wil er niet over praten. Ik heb geen behoefte aan u." De verbinding wordt verbroken. |